

חוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד — 1954

פרק ראשון: שירות הפיקוח

1. יוקם שירות פיקוח על העבודה (להלן — השירות), שמתפקידו —

הקמת שירות
הפיקוח
ותפקידיו

- (1) לפקח על קיום כל חיקוק שביצעו בידי שר העבודה והשר הטיל על השירות, בהודעה שפורסמה ברשומות, את הפיקוח על קיומו ;
- (2) לפקח על הבטיחות בעבודה (להלן — בטיחות), על הגיהות המקצועית (להלן — גיהות) ועל הרווחה במקומות שבהם עובדים בני אדם לצרכי עסק או משלה יד, או במקומות המיועדים לכך, ולהדריך באלה את העובדים ואת המעבידים ;
- (3) למלא כל תפקיד אחר שיטיל עליו שר העבודה בשטחי הבטיחות, הגיהות, הרווחה ותנאי העבודה.

2. (א) מנגנון השירות יהיה מורכב ממפקחי עבודה שימונו על ידי שר העבודה, דרך כלל או לענפי פעולה מסויימים או לתפקידים מסויימים.

מנגנון השירות

- (ב) שר העבודה ימנה מבין מפקחי העבודה מפקח עבודה ראשי (להלן — מפקח עבודה ראשי), ומפקחי עבודה אזוריים (להלן — מפקח עבודה אזורי).
- (ג) הודעה על כל מינוי לפי סעיף קטן (א) ו-(ב) ועל כתובותיהם של מפקחי עבודה אזוריים תפורסם ברשומות ; ורשאי השר לקבוע בהודעה את המרחב שיראוהו כתחום פעולתו של מפקח עבודה אזורי.

3. סמכויותיו של מפקח עבודה, נוסף לכל סמכות הנתונה לו בכל חיקוק, הן :

סמכויות
מפקח עבודה

- (1) להיכנס בכל עת לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי מועבדים בו בני אדם, או שהם עומדים להיות מועבדים בו, או שנעשית בו עבודה לצרכי עסק או משלח יד (להלן — בפרק זה — מקום עבודה) ;
- (2) לבדוק במקום עבודה את תנאי העבודה ואת סידורי הבטיחות, הגיהות והרווחה, ובין השאר גם את המתקנים, המכונות, הציוד ותהליכי העבודה ;
- (3) לברר את הסיבות והנסיבות של תאונות עבודה ;
- (4) לחקור, בין לבדו ובין בנוכחות אדם אחר, כל אדם הנמצא במקום עבודה, וכל אדם שיש למפקח יסוד להניח שהוא עובד או עבד במקום עבודה, בכל ענין שהוא מתפקידי השירות ; אך לא יידרש אדם לתשובה או לעדות העלולות להפלילו. מפקח עבודה רשאי לרשום בפרוטוקול את תשובותיו והודעותיו של הנחקר, ודין הפרוטוקול כדין הודעה שנרשמה לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) ¹, והסעיפים 3 ו-4 לאותה פקודה חלים עליו ;
- (5) לבדוק כל פנקס, תעודה, דין וחשבון או מסמך אחר, שניהולם, קיומם או הגשתם היא חובה על פי חיקוק שביצעו בידי שר העבודה ולהעתיק מהם ;
- (6) להיות מלווה על ידי שוטר, אם יש לו יסוד לחשוש להפרעה בביצוע תפקידו.

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק 3"ד, עמ' 480.

4. לא ימסור מפקח עבודה העתק של דין וחשבון שערך, או קטעים ממנו, אלא על דעת מפקח העבודה הראשי.
- העתק דינים וחשבונות
5. היה מפקח עבודה סבור, כי שלומם או בריאותם של בני אדם העובדים במקום עבודה נתון בסכנה מחמת העבודה או תהליכה, מחמת מצב המכונות או המתקנים או הציוד, או מחמת דרך השימוש בהם, או מכל סיבה אחרת, רשאי הוא להביא מומחה מקצועי לאותו מקום על מנת שיעשה בנוכחותו את הבדיקות שהוא עצמו רשאי לעשותן.
- עזרת מומחים
6. (א) שוכנע מפקח עבודה אזורי, בין מפעולות עצמו ובין על סמך דין וחשבון של מפקח עבודה, כי טיבם, מבנם או מקומם של מכונה, ציוד, מתקן או חומר המשמשים במקום עבודה יש בהם סכנה רבה לשלומם או לבריאותו של אדם, או כי תהליך או מעשה פלוני או מחדל פלוני במקום עבודה מסכנים סיכון רב שלום אדם או בריאותו, רשאי הוא לעשות, בצו, אחד מאלה:
- צווי בטיחות
- (1) לאסור את השימוש במכונה, במתקן, בציוד או בחומר או בחלק מאלה כמפורש בצו, או לאסור את השימוש עד שהורחק גורם הסכנה וניתן על כך אישור מאת מפקח עבודה;
- (2) לחייב את המחזיק במקום העבודה לנקוט, תוך הזמן הנקוב בצו, אמצעים כמפורש בצו לשם הרחקת הסכנה.
- (ב) מקום שאין הסכנה תכופה לא יתן מפקח עבודה אזורי צו לפי סעיף זה, אלא אם נתן למחזיק במקום העבודה הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.
- (ג) צו לפי סעיף זה ייחתם על ידי מפקח עבודה אזורי ויישלח בדואר רשום, או יימסר לידי המחזיק במקום העבודה או יודבק באופן הנראה לעין במקום העבודה. טעות בנקיבת שמו של המחזיק לא תפגע בחוקיותו של צו שנמסר או שהודבק כאמור.
7. צו לפי סעיף 6 יעמוד בתקפו כל עוד לא בוטל על ידי מפקח עבודה אזורי, או על ידי מפקח העבודה הראשי, או על ידי שופט בית משפט מחוזי על פי בקשה בדרך המרצה שהוגשה על ידי המחזיק במקום העבודה.
- תוקף צו בטיחות
8. (א) ניתן צו לפי סעיף 6, רשאי מפקח עבודה, בעזרת המשטרה, להשתמש בכוח במידה הדרושה לביצוע הצו.
- (ב) לא קויים צו שניתן לפי סעיף 6, דין המחזיק במקום העבודה שניתן עליו הצו — מאסר שנה אחת או קנס 2000 ל"י, או שני הענשים כאחד, וכן קנס נוסף של 50 ל"י לכל יום שבו נמשכת העבירה.
- (ג) מתן צו לפי סעיף 6 וביצועו אינן בהם כדי לפטור מאחריות פלילית או אזרחית לפי כל דין אחר.
- כיצוע צו בטיחות

פרק שני: נאמנים, ועדות וממונים על בטיחות

הגדרות

9. לענין פרק זה —
- „מפעל“ — מקום שחלה עליו פקודת בתי-חרושת, 1946, כולה או חלקה;
- „המעביד“ — המחזיק במפעל;
- „נאמן בטיחות“ — מי שנאמן לעניני בטיחות או גיהות מכוח הסעיפים 19 או 20.

¹ ע"ר 1048, תוס' 1 מס' 1472, עמ' 50.

10. (א) מפעל שמעבידים בו 50 עובדים לפחות תהיה בו ועדת בטיחות המורכבת מנציגי העובדים ומנציגי המעביד שווה בשווה; מפעל שמספר העובדים בו פחות מ-50, רשאים העובדים והמעביד להקים ועדת בטיחות לפי הסכם.

(ב) מפעל שמעבידים בו יותר מחמישים עובדים ואחד הצדדים לא קבע את נציגי בוועדת הבטיחות או שקבע נציגים במספר פחות משהוא רשאי לקבוע — סמכות הוועדה במפעל זה לא תיפגע על ידי כך.

11. (א) נציגי העובדים בוועדת בטיחות יהיו מעובדי המפעל שייבחרו או יתמנו על ידי העובדים בו או על ידי ועד העובדים, הכל כפי שייקבע בתקנות.

(ב) נציגי המעביד בוועדת בטיחות יתמנו על ידי המעביד, וככל האפשר יהיו ביניהם מנהלי עבודה ואחראים מטעם המעביד לעניגי הבטיחות.

12. (א) הוקמה ועדת בטיחות, ישלח מזכיר הוועדה, בהקדם האפשרי ובמכתב רשום, הודעה על כך למפקח עבודה אזורי ויפרש בה שמות חברי הוועדה, היושב ראש והמזכיר; באותה דרך יודיע המזכיר למפקח עבודה אזורי על כל שינוי שחל בפרטים שנמסרו בהודעה על הקמת הוועדה.

(ב) העתקי הודעות לפי סעיף זה ישלח מזכיר ועדת הבטיחות למוסד המוקם לפי סעיף 26.

13. (א) ועדת בטיחות תבחר מבין חבריה ברוב קולות ביושב ראש הוועדה. באין רוב כאמור יהיו לוועדת בטיחות שני יושבי ראש, אחד מנציגי המעביד בוועדה שנתמנה על ידיו לכך, והשני מנציגי העובדים בוועדה שייבחר על ידי הנציגים; יושבי ראש הוועדה ינהלו את ישיבותיה בתורנות שתקבענה הוועדה, וכל אחד מהם רשאי לכנסה. ועדת הבטיחות תמנה את מזכיר הוועדה.

(ב) בכל הצבעה בוועדת בטיחות יהיו לנציגי כל צד, בהצביעם פה אחד, מספר קולות שקול נגד קולות נציגי הצד השני.

(ג) הוועדה או חלק מחבריה רשאים לבקש כי נציג המוסד המוקם לפי סעיף 26 ישתתף בישיבת הוועדה.

(ד) הוועדה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות.

14. (א) אלה חובותיה וסמכויותיה של ועדת בטיחות:

(1) לברר סיבותיהן ונסיבותיהן של תאונות העבודה במפעל ולהמליץ על אמצעים למניעתן;

(2) לעמוד על תנאי הבטיחות והגיהות, להמליץ על שיפורים ולייעץ בקביעת כללי בטיחות;

(3) לקבל דין-וחשבון מנאמני הבטיחות, לבקר ולתאם את פעולותיהם.

15. (א) מפקח עבודה ישלח לוועדת הבטיחות העתק של כל כתב ששלח למעביד בעניני בטיחות וגיהות העלול לסייע לוועדה במילוי תפקידיה.

(ב) מזכיר ועדת הבטיחות ישלח למפקח עבודה אזורי פרוטוקול מישיבות הוועדה או תמצית ממנו.

16. (א) ועדת בטיחות רשאית להמליץ לפני המעביד על אמצעים משמעותיים נגד עובד שאינו מקיים כללי בטיחות, מפורשים או מקובלים, ומעביד רשאי לנקוט באמצעים שהומלץ עליהם ובכללם אמצעים אלה:

- (1) ניכוי משכרו — אך לא יותר משכר שבוע ;
  - (2) הפסקת עבודתו עד שבועיים ימים ;
  - (3) במקרים מיוחדים המצדיקים זאת — העברה לתפקיד מתאים אחר שמידת הסיכון בו קטנה יותר, ובאין אפשרות של העברה — פיטוריו.
- (ב) סכום שניכח מעביד משכרו של עובד לפי סעיף קטן (א) יעמידו המעביד לרשות ועדת הבטיחות, על מנת שתשתמש בו לקידום תנאי הבטיחות או לשיפור הגיהות או הרווחה במפעל, שאין המעביד חייב בהם על פי חיקוק.

חובות המעביד
כפי ועדת
בטיחות

17. המעביד —

- (1) יקל על ועדת בטיחות במילוי תפקידה ;
- (2) לא יפגע בתנאי עבודתו ובמעמדו בעבודה של חבר ועדת בטיחות, בשל פעולותיו כחבר הוועדה ולא יפטר בו בשל כך ; התעוררו חילוקי דעות בין חבר הוועדה ובין מעביד בקשר למעשי המעביד כאמור, רשאי חבר הוועדה לפנות לשר העבודה והוא יחליט בענין לאחר שנתן הזדמנות לצדדים להשמיע טענותיהם, והחלטתו תהיה סופית. לא יזוקק שר העבודה לפניה של חבר ועדת בטיחות שפוטר כאמור שנעשתה כתום שלושים יום מיום הפיטורין.

העברת סמכויות

18. שר העבודה רשאי להעביר מסמכויותיו לפי סעיף 17, והודעה על כך תפורסם ברשומות.

נאמני בטיחות
במפעל שקיימת
בו ועדת בטיחות

19. מפעל שקיימת בו ועדת בטיחות, יהיו נציגי העובדים בוועדה, וכן עובדים אחרים שמינתה הוועדה, הנאמנים לעניני בטיחות וגיהות באותו מפעל.

נאמני בטיחות
במפעל שאין
בו ועדת בטיחות

20. (א) מפעל שאין בו ועדת בטיחות רשאים העובדים לבחור מביניהם או למנות נאמנים לעניני בטיחות וגיהות במספר שיאושר על ידי מפקח עבודה אזורי.
- (ב) דרך בחירתם או מינוים של נאמנים לפי סעיף קטן (א), תקופת כהונתם והסגולות האישיות שיש להתחשב בהן בבחירתם או במינוים, ייקבעו בתקנות.

הודעה על
נאמן בטיחות
ווחילת כהונתו

21. מי שנבחר או נתמנה נאמן בטיחות וקיבל על עצמו את התפקיד יודיע על כך בכתב למעבידו, ואם יש ועד עובדים במקום, יאשר הועד את ההודעה ; העתק ההודעה יישלח על ידי המעביד בדואר רשום למפקח עבודה אזורי ותחילת כהונתו של הנאמן תהיה מתאריך מתן ההודעה למעביד.

חובות וסמכויות
של נאמן בטיחות

22. ואלה חובותיו וסמכויותיו של נאמן בטיחות :

- (1) לעמוד על תנאי הבטיחות והגיהות ולפעול למען שיפורם ;
- (2) להדריך את העובדים ולייעץ להם בכל הנוגע לשיפור הבטיחות והגיהות ;
- (3) להודיע בכתב למעביד או לבא כוחו על ליקויים בשטח הבטיחות והגיהות ; העתק מכתב ההודעה ימסר ביד או בדואר רשום למפקח עבודה אזורי ;
- (4) לעיין בכל פנקס, תעודה, דין וחשבון או כל מסמך אחר הנוגעים לבטיחות ולגיהות שחובה לנהלו, לקיימו או להגישו לפי חיקוק שביצעו בידי שר העבודה ;
- (5) להילוות למפקח עבודה בביקוריו במפעל.

חובות המעביד

23. המעביד —

- (1) יתן לנאמן הבטיחות את ההקלות הנאותות למילוי תפקידו ויעודד אותו בפעולותיו ;

(2) ינקוט באמצעים מתאימים לתיקון ליקויים שעליהם נמסרה לו הודעה כדין על ידי נאמן בטיחות, ואם לא עשה כן ימסור לנאמן הבטיחות, תוך זמן מתקבל על הדעת, הודעה מנומקת בכתב וישלח העתק הודעתו במכתב רשום למפקח עבודה אווריי.

הגנה על
נאמן בטיחות

24. לא יפגע המעביד בתנאי עבודתו של נאמן בטיחות ובמעמדו בעבודה ולא יפטרו בשל פעולותיו כנאמן בטיחות; הוראות סעיף 17 (2) יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על חילוקי דעות בין נאמן בטיחות לבין מעביד בקשר למעשי המעביד כאמור.

מסנה על
בטיחות

25. (א) שר העבודה רשאי, בין דרך כלל בתקנות ובין בהודעה מיוחדת בכתב, להורות למעביד על מינוי אדם מאומן כראוי להיות הממונה על הבטיחות במפעל על מנת שעיקר תפקידו יהיה בכך.

(ב) לא יתן שר העבודה הודעה מיוחדת על פי סעיף קטן (א), אלא אם ראה שהיקף המפעל ותהליך העבודה ומידת הסיכון מצדיקים זאת, ולאחר שהתייעץ במועצת המוסד המוקם לפי סעיף 26.

(ג) שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות, הוראות בדבר מינוי ממונה על בטיחות ופסילתו, בדבר חובותיו כלפי מפקח עבודה וועדת בטיחות ובדבר העונשין להם יהיה צפוי על אי-מילוי חובותיו.

פרק שלישי : המוסד לבטיחות ולגיהות

26. (א) מוקם בזה מוסד לבטיחות ולגיהות (להלן — המוסד) שמטרתו לקדם את תנאי הבטיחות בעבודה והגיהות המקצועית.

המוסד לבטיחות
ולגיהות

(ב) המוסד הוא גוף מואגד ורשאי להתקשר בחוזים, לרכוש, להחזיק ולהעביר נכסים ולהיות צד בכל משא ומתן, בין משפטי ובין אחר.

27. המוסד —

פעולות המוסד

(1) ינהל פעולות הסברה;

(2) יערוך ויפרסם מחקרים;

(3) יסייע לבחירת נאמני בטיחות ולהקמתן של ועדות בטיחות, ידריכם ויעודדם בפעולתם, ולפי בקשת ועדת בטיחות או חלק מחבריה ישלח, במידת האפשר, נציג לשיבות הועדה;

(4) יסייע לשירות הפיקוח בפעולותיו;

(5) ייעץ לשר העבודה בעניינים כלליים הנוגעים לבטיחות ולגיהות;

(6) יהא רשאי להעניק תעודת הצטיינות למצטיינים בשטח הדאגה לבטיחות ולגיהות במפעל.

28. (א) הרשות העליונה של המוסד היא מועצת המוסד (להלן — המועצה) שחבריה יהיו נציגי העובדים והמעבידים שווה בשווה, ונציגי הממשלה ונציגי מוסדות, שהם, לדעת שר העבודה, נוגעים בדבר.

מועצת המוסד

(ב) חברי המועצה יתמנו על ידי שר העבודה, ובלבד שנציגי העובדים במועצה יתמנו לאחר התייעצות בארגון העובדים הארצי המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ונציגי המעבידים יתמנו לאחר התייעצות בארגונים ארציים של מעבידים, שלדעת השר, הם רפרזנטטיביים ונוגעים בדבר.

(ג) שר העבודה יקבע, בתקנות, הוראות בדבר תקופת כהונתה של המועצה והתנאים להפסקת חברות בה.

29. המועצה רשאית למנות, מבין חבריה או שלא מבין חבריה, ועדות קבועות או זמניות, ולקבוע את תפקידיהן ולהעביר להן מסמכיותיה. וערות
30. שר העבודה, ובהעדרו — מי שנתמנה לכך על ידיו — יהיה יושב ראש המועצה. יושב ראש המועצה נוהל
31. המועצה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בתקנות.
32. (א) המוסד יתנהל על ידי מינהלה שחבריה יהיו נציגי הממשלה במועצה, שיתמנו למינהלה על ידי שר העבודה, ונציגי עובדים ומעבידים במועצה שווה בשווה, שמספרם ייקבע על ידי המועצה ושייבחרו למינהלה על ידי נציגי העובדים במועצה ועל ידי נציגי המעבידים במועצה, כל סוג לחוד ובהצבעה נפרדת.
- (ב) לנציגי הממשלה במינהלה הנוכחים בישיבה ומצביעים פה אחד יהיה מספר קולות שקול כנגד קולות יתר חברי המינהלה הנוכחים בישיבה ומצביעים.
- (ג) המינהלה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בתקנות.
33. (א) המינהלה תכין הצעת תקציב שנתי למוסד ותגישו למועצה בתאריך שתקבע המועצה.
- (ב) המועצה תדון בהצעת התקציב ותעבירה, בצירוף הערותיה והמלצותיה, לאישור שר העבודה.
- (ג) שר העבודה רשאי לאשר את התקציב כפי שהוצע או בשינויים שימצא לנכון, לאחר בירור עם המינהלה.
34. תקציבו של המוסד יכוסה מהקצבת אוצר המדינה, ומהקצבת ארגוני עובדים ומעבידים שיש להם נציגים במועצה, כן רשאי המוסד לקבל תרומות והכנסות מארגון שוחריו ומפרסומים ומפעולות אחרות. הכנסות המוסד

פרק רביעי : שונות

35. לא יגלה מומחה הפועל מכוח סעיף 5 או עובד המוסד כל דבר שהגיע לידיעתם בתוקף תפקידם לפי חוק זה, אלא תוך כדי מילוי חובה המוטלת עליהם לפי דין. שמירת סוד
36. (א) מי שעשה אחד מאלה : עונשין
- (1) הפריע למפקח עבודה מהשתמש בסמכויותיו ; או
- (2) סירב להשיב למפקח עבודה על שאלה שהוא חייב להשיב עליה ; או
- (3) עבר על הוראות סעיף 35 ;
- דינו — מאסר ששה חדשים או קנס 500 לירות, או שני הענשים כאחד.
- (ב) מעביד שעבר על הוראות הסעיפים 16 (ב) או 23 (2) או שלא מילא אחרי הוראה על פי סעיף 25 (א), דינו — קנס 500 לירות.
- (ג) מי שלא שלח למפקח עבודה אזורי הודעה או מסמך או העתק מאלה והוא חייב לעשות זאת לפי חוק זה, דינו — קנס 50 לירות.
37. נאמן בטיחות או חבר ועדת בטיחות שלא מילא את החובות המוטלות עליו על פי חוק זה או שהתחיל במילוי חובותיו, רשאי מפקח העבודה הראשי להעבירו מכהונתו ; אולם לגבי נאמן בטיחות לא יעשה כן מפקח העבודה הראשי אלא לאחר שהתייעץ בועד העובדים במפעל, אם ישנו, ולגבי חבר ועדת בטיחות שהוא נציג המעביד לא יעשה כן אלא לאחר שהתייעץ במעביד.

38. כל הודעה או מסמך לפי חוק זה, או העתק מאלה, מותר לשלוח למפקח עבודה אזרחי במשלוח חתום בדואר רשום, במעטפה שרשום עליה "פיקוח על עבודה".

משלוח חתום
בדואר

39. (א) מי שנתמנה להיות מפקח לפי פקודת מחלקת העבודה, 1943, רואים אותו כאילו נתמנה להיות מפקח עבודה לפי חוק זה.

קיום מינויים

(ב) מי שנתמנה להיות מפקח עבודה לפי חוק זה, או שרואים אותו כאילו נתמנה כך, ייחשב לענין כל חיקוק שביצועו בידי שר העבודה כאילו נתמנה להיות מפקח או מפקח עבודה לענין אותו חיקוק. הוראות סעיף קטן זה חלות, בשינויים המחוייבים לפי הענין, לגבי מפקח ראשי.

40. בטלים —

ביטול

הסעיפים 4 (2), 5 (ד) ו-10 לפקודת מחלקת העבודה, 1943; הסעיפים 39 ו-40 לפקודת בתי חרושת, 1946.

41. חוק זה אינו גורע מאחריותו הפלילית או האזרחית של אדם לפי כל דין אחר.

אי-סניעה בדיון

42. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם מועצת המוסד, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

תקנות

ד ב ר י ה ס ב ר

הפיקוח על ביצוע חוקי העבודה נעשה עתה על ידי מפקחי עבודה הפועלים מכוח פקודת מחלקת העבודה, 1943, ומכוח הוראות מיוחדות הכלולות בחוקי העבודה השונים. הסמכויות המוענקות בחוקים אלה הן לעתים לא מספיקות.

נוסף לכך הוכיח הנסיון בארץ ובחוץ-לארץ, שאין לבצע את חוקי העבודה בכל הנוגע לבטיחות בעבודה ולגיהות מקצועית בלי שיתוף האנשים שהדבר נוגע בהם במישרין, היינו עובדים, מעבידים וארגוני עובדים ומעבידים.

תכליתו של החוק המוצע היא לרכוז את סמכויות מפקחי העבודה ולהשלימם, לשתף את העובדים ואת המעבידים בדאגה לבטיחות בעבודה ולגיהות מקצועית ולהעניק מעמד חוקי למוסד להיגיינה מקצועית בתעשייה שהוקם בשנת 1944 ביזמת הסוכנות היהודית לא"י, ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י והתאחדות בעלי התעשייה, והפועל עתה על סמך הסכם בין משרד העבודה ובין ארגוני העובדים והמעבידים האמורים.

פרק ראשון של החוק המוצע דן במנגנון הפיקוח הממשלתי שיהיה מורכב ממפקחי עבודה. סמכויותיהם מרוכזות בחוק המוצע, מובהרות ומושלמות יותר מאשר בחוק הקיים, לאור הנסיון והנוהג בארצות אחרות. במיוחד יש לציין את הסמכות הניתנת למפקח עבודה אזרחי לאסור שימוש בציוד או בחומר שיש בהם סכנה רבה לשלומם או לבריאותם של העובד, וכן לחייב להרחקת סכנה. צו כאמור יעמוד בתקפו כל עוד לא יבוטל על ידי בית משפט מחוזי.

פרק שני דן בועדות בטיחות, בנאמני בטיחות ובממונים על בטיחות במפעלים. במפעל שבו מועבדים 50 עובדים או יותר יש חובה להקים ועדת בטיחות מנציגי העובדים והמעביד, ובמפעל שבו עובדים פחות מ-50 עובדים אפשר יהיה להקים ועדת בטיחות אם הצדדים הסכימו לכך. סמכויות ועדות בטיחות וחובותיהן מוגדרות בחוק המוצע. לעובדים במפעל שחלה עליו פקודת בתי חרושת, 1946, מעניק החוק את הזכות לבחור בנאמני בטיחות

¹ ע"ר 1048, תוס' 1 מס' 1250, עמ' 2.

שסמכויותיהם ותפקידיהם מוגדרים בחוק; חברי ועדת בטיחות הם נאמני בטיחות במפעלם בתוקף תפקידם.

עיקר התפקידים של נאמני הבטיחות וועדות הבטיחות הוא לשקוד במפעל על הבטיחות בעבודה ועל הגיהות המקצועית ולסייע למפקחי העבודה בביצוע תפקידם. לפי הוראות כלליות בתקנות, או לפי הוראה מיוחדת לגבי מפעל מסויים, יעסיק בעל המפעל אדם מיוחד שעיקר תפקידו יהיה דאגה לבטיחות בעבודה ולגיהות מקצועית.

במפעלים רבים בארץ קיימות ועדות בטיחות ובמפעלים מסויימים פועלים גם מהנדסי בטיחות, אך לכל אלה אין מעמד חוקי ואין אחידות בסמכויות ובחובות.

פרק שלישי דן במוסד לבטיחות בעבודה ולגיהות מקצועית שיהיה מורכב מנציגי הממשלה, מנציגי עובדים ומעבידים ומנציגי מוסדות הנוגעים בדבר. למעשה מעניק החוק מעמד למוסד להיגיינה מקצועית בתעשייה הפועל מאז 1944, תוך הרחבת מסגרתו והגדרת סמכויותיו. המוסד יפעל לקידום תנאי הבטיחות בעבודה, ידריך את ועדות הבטיחות בפעולתן, וייעץ לשר העבודה בעניינים הנוגעים לבטיחות ובהתקנת תקנות לפי החוק המוצע.

